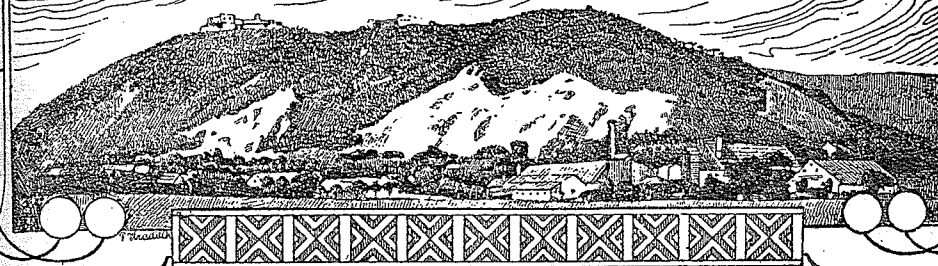

ZÁHORSKÁ KRONIKA

Archiv pohádek, pověstí, obyčejů, starožitností
na Záhoří a Pobečví.

Časopis lidopisný. Vychází měsíčně v Týně u Lipníka.

Číslo za 4 halíře. — Poštou v Rakousko-Uhersku celoročně 1 kor.

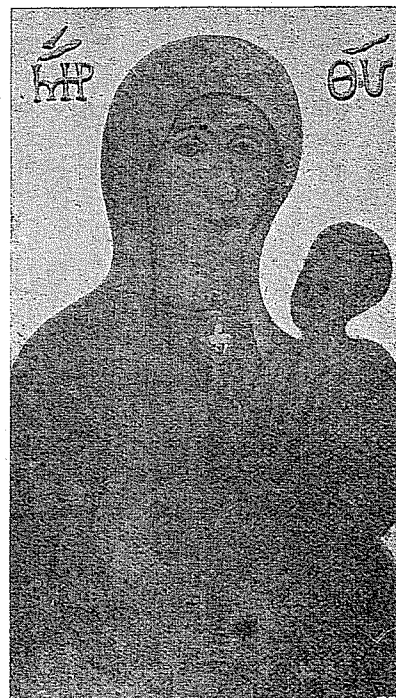
ROČNÍK V.

Listopad 1909.

ČÍSLO 9.

Po stopách sv. Cyrilla a Methoda.

(Dr. František Příkryl.)

Kromě nízkých kamenných křížů hrubotesaných z jednoho balváu, významu liturgického, nalezl jsem na cestách obrazy z doby sv. Methoda malovaných vesměs na desce dřevěné technikou východní, jen v Čechách vyklepaný na kovové desce a ve Slezsku pruském ulitý na bronzové deštičce. Základní myšlénka je všude stejná. — Též sošky Mariánské na slavných poutních místech z doby sv. Methoda jsou v podstatě stejnou myšlenkou provedeny, jak sv. Lukáš v Efesu namaloval obraz Matky Boží. Všude se jví shoda, těch obrazů na deskách dřevěných i sošek, ponejvíce ze dřeva lípového impregnovaného proti červům i vlhkosti. Uvedu podle sebe obrazy památné k názornému posouzení. — V jinošských letech několikrát jsem byl ve Bzenci na svátky Mariánské poutní po-božnosti přítomen. — Moji krajané,

Slováci, tvrdili, že obraz na hlavním oltáři pochází od sv. arcibiskupa Methoděja. Obraz ten však je asi po roku 1740 pořízen pro nový chrám sv. Jana Kř., jehož předchůdce malý měl před 13. stol. titul „Všech Svatých“. Starý obraz Matky Boží, jak tuto vyobrazen, nalezen před třemi lety na bočním oltáři, zakrytý jiným na plátně malovaným, ve starém zarámování a v tomto asi uctíván Slovenským lidem do zkáze Bzence r. 1605 a snad i po ní, neb kostel zůstal neporušený. Obraz malován jest na dřevěné desce, mořené ve skalici. Na přední ploše jest na-nešena jemná vrstva sádry a na zlaté půdě namalována Matka Boží držíc na levé ruce Ježíška dospěléjšího věku, který v levici drží knihu a dvěma prsty pravice ukazuje k nebi. Pravou ruku má položenou Matka Boží na hrudi. Nahoře obrazu jsou vypouklé písmeny řecké jména Matky Boží. Deska 84·5 cm vysoká a 48 cm široká je na zadu stářím tmavošedá a má dvě příčky vežlábkované dole a nahoře, aby se nebortila. Obrisy tmavomodrého roucha Matky Boží nesou posud stopy uměleckého provedení, za to červené roucha Ježíška v pravo dolu častým dotekem je odřeno, že bělost sádry prostupuje. Od 13. stol. byl uctíván obraz v kostele Nanebevzetí Matky Boží, který stával na západním konci Vracova. Na tom místě stojí nyní kaple sv. Anny, ale v pozemkové knize zapsána je kaple P. Marie, má posud vlastní jmění. Vedle nad úvozovou cestou lid ukazuje „nad Zabijákem“ hřbitov, nyní pole, kde se lidské kosti nalézají. Zde byl obraz vystaven sv. Methodem. Vracov byl sídlo župního úřadu do r. 1050 župy stejnojmenné na jihu Velehradská. V tom roce přenesl ji Břetislav do Břeclavi (starší); Král Jan r. 1315 odtud do Bzence, který se stal městem královským. Vracov klesl na městečko vzdálen jsa od Bzence pouze 2 km a obraz byl přenesen do Bzence, kam za ním lid zbožný konal a koná poutě. Uprostřed mezi Bzencem a Vracovem na vyvýšenině „Babí“ nalezeno mnoho starožitností pravěkých. Byla tu ctěna Bába, matka bohů, rodin, úrody v háji. U silnice při křižovatce cesty od Velehradu, kde stojí posud kaplička, nyní sv. Jana Nep., konal sv. Cyrill a Method sv. misie a ze studánky „svatá voda“ za Vracovem křtili věřící. V prostřední vzdálenosti obou památných míst povstal kostel P. Marie Nanebevzetí za sv. arcibiskupa Methoda, který tu obraz vystavěl. Věrná jeho kopie, těchže rozměrů je ve farním kostele v Pohořelicích u Napa-jedel. Na desce přilepeno plátno nasycené kličem, a na tom provedena věrně kopie. Roku 1736 byl obnoven a na hlavě Matky Boží i Ježíška přimalovány koruny, které ruší dojem obrazu. Na první pohled padá do oka, že tam koruny nepatří.

V Belzu ve východní Haliči, 710 km od Velehradu, sídlé kníza Bužanů, Rusů, posvětil sv. Method kostelíček sv. Klimenta na své missijní cestě do Kyjeva. Byl dřevěný. Kopeček 1 km jižně od města, na němž stával, jmenuje se „Klemensšizna“. Vedle tohoto kopečku asi 300 m východně uchoval se na vyvýšenině zámček kníza do 18. stol. Byl celý ze dřeva s věžemi i baštami. Celé okolí jsou močály a bahniska, po zemětřesení nedávném trochu vyvýšené. V tom kostelíčku vystavil sv. Method obraz Matky Boží, na desce 47·5 cm vysoké a 38 cm široké.

Obraz proveden rázem bzeneckého na tmavohnědné půdě. Úcta Rusů po tisíc let sem putujících pokryla šaty Matky Boží a Ježíška zlatým plechem, že jen otvory pro tváře a ruce zůstaly. Na šatech M. B. modravé barvy přičiněny perly bílé a sem tam rubíny, safiry a smaragdy; totéž na červenou spodní barvu šatů P. J. Na hlavách jsou koruny z bílých perel a drahokamů. Též svatozáře paprskovitá kolem hlavy Matky Boží ze zlatého plechu a 12 hvězd. Vše upevněno na původní malbu. Ozdoby mají ráz knoflíčkového ornamentu, kterýmž nepřetržitě podnes zdobí haličtí Rusové, zvláště Hunclové své nářadí a ozdobné věci, kroje a domácích předmětů. Kostelíček sv. Klimenta zašel v bouřích tatarských; obraz ale zachráněn a přechováván na záměčku v kapli, která se právě nahrazuje zděným kostelem z pálených cihel pro četné poutníky ruské. Dřevěný zámček s věžemi a baštami zašel teprve v bouřích 18. stol. Místo Klemensšizna a zámček je na místě velmi obranném, uprostřed bahen a močálů, které se pokrokem hospodářským vysušují.

Památný obraz Matky Boží bez okras připevněných má ráz bzeneckého a pochází z malířské školy sv. Methoda, malován jsa slohem sv. evang. Lukáše. — Příště podám ukázkou jiných obrazů podobných. —

Sv. Cyrill a Method na břehu Odry.

Putující od Piasta z Krušvice na jezeře Goplo k hoře Sobotce polskými krajinami došli sv. Věrověstové do osady u řeky Odry a našli obyvatele v zármutku hlubokém. Ženy plačící pobíhaly po návsi hořekující usedavě; mužů nebylo viděti. Sv. Cyrill a Method vstoupili do stavení, jehož slaměná střecha byla nejodbornější. Tu se mužové shromáždění vrhli na ně, porazili k zemi a svázali. Pak je vyvedli na návsi, kdež se zatím celá osada sešla.

„Lidé dobří“, — volal sv. Cyrill „jakým úmyslem zlým nakládáte tak úkrutně z lidmi bezvinnými? Prošli jsme kraje daleké všude dobře činíce a vy nás tak nehostinně přijímáte!“ Z mužů ozval se jeden řka: „V pravdě nerádi jsme Vám to učinili vidouce vás dobrými lidmi, ale nemůže se jinak státi. Vodník Odry takto si přeje a neuposlechneme-li, na věky děti naše milé zpět neobdržíme“. Podivil se sv. Cyrill řečí té, tázaje se zástupu, kterak příkoří učiněné souvisí s osudem dětí. Tu se ozval jiný muž ze zástupu řka: „Poněvadž umítíi musíte, spravedlivo

jest, abyste příčinu konání našeho seznali. Rok co rok pořádáme slavnost květinovou ku počtě Svantovíta, který má za řekou posvátný háj. Před několika dny ověnčili jsme řadu čajek (člunů) pro děti naše kvítím ozdobené, aby na druhém břehu vykonaly počtu Svantovítu. Plavíce se po řece náhlý výchor je přepadl a vlny vysoké pohltili děti naše. Na břehu stojíce v hoří bezmocném přihlíželi jsme záhubě našich miláčků. — Nebylo jich více, ač několik z nás dobrých plavců vrhli se do řeky jim ku pomoci. Zeny nařikaly žalem velikým a některé zoufale vrhly se do řeky, která pohltila děti jejich a těžce jsme ostatní zdrželi. Dnem i nocí prodleli jsme u vody čekajíce pošetile návratu dětí našich

Třetího dne po slunce východu opět sešli jsme se na břehu truchlice a tu slyšíme z hlubin vod hlas hromový takto, mluvíti: „Nezoufejte! Ještě možná jest záchrana maličkých. Já bůh řeky chovám je v paláci křišťálovém a chcete-li je vysvoboditi mě milou obětí, mohou se vrátit pod vaše střechy. Zítřa přijdou k vám tři muži vezouce sebou skřínku cedrovou na oslátku. Tyto mě obětujte vhodíce je do řeky, pak děti obdržíte.“ Pochopíte nyní, že umřítí musíte.

Sv. Cyrill a Method tušili, že to zlomyslný úklad k jejich časné záhubě poznávajíce v tom činnost zloducha. Sv. Cyrill vzpamatoval se první a promluvil: „Přátelé mili, chraňte se ruce poskrniti krví nevinou, nevalujte na duše vraždu! Zloduch užil vás jako nástroje k vlastní vaší záhubě věčné. Kterak může život bezvinných takto zachrániti život neviných? Jsme a zůstaneme v moci vaší, přiveďte nás toliko k břehu na místo, kde děti utonuly a doufáme je osvoboditi a vás od vraždy uchrániti.“ Po té seskupili se osadníci v řadu a učinili nález býti cizincům po vůli vedouce je k břehu řeky. Sv. Cyrill a Method v důvěře v Boha a moci jim nad zloduchy udělené vzývali Matku Boží o přispění. Sluha ale třesoucí viděl se již na dně řeky.

Na místě neštěstí byli jim ruce rozvázány, sv. věrověstové vyňali kříže, žehnali řeku a zaklínali účinnou modlitbou zlého ducha prikazujíce jemu, aby děti vydal.

Po chvíli ozýval se z hlubin tichý šepot, vždy hlasitější a pak objevili se na povrchu vody u břehu krásné děti. Žertujíce a smějící se braly se na břeh k rodičům.

Velká byla radost osadníků a byli by se kláněli sv. Cyrillu a Methodu jako bohům. Se slávou vedli je do osady, aby je pohostili. Děti vypravovaly: „Když čajky utonuly, usnuly jsme jemně. Probudivše se byly jsme v jasném pokoji mezi hromady perel, zlatých zrn a svítících kamenů. Stařec, jehož jsme báli, dovolil nám hráti s těmi věcmi. Plakaly jsme žalostí a nebylo nám do hry. Stařec nás těšil s brzkým vysvobozením a prikazoval na něho nezapomenouti, že častěji nás navštíví, poučí a poradí jeho naučení plnit a ne rodičů, kteří to sice dobře míní. Takto že štěstí nás nemine. Potom cítili jsme se neviditelnou mocí pozdvihnuté na povrch vody.“

Radost i díky rodičů byly veliké. Sv. Věrověsty by na rukou nosili. Toho použil sv. Cyrill a vyučil je sv. náboženství, které s radostí přijali.

Na onom místě neštěstí posvětili sv. Věrověstové řeku a pokřtili celou osadu, dospělé i nemluvnátka.

Sv. Method na vzpomínku namaloval jim na desce dřevěné, k tomu upravené, obraz Matky Boží. Sv. Věrověstové vykonavše dílo apoštolské putovali dále kolem Sobotky do zemi Milčanů v dnešním království Saském.

Vesniční osedlí na panství Helfštýnském r. 1609.

Z registrů panství Helfštýnského vypsál P. J. Baďura, farář v Oseku.

Ves Loučka měla 1 dvorství, 20 čtvrtlánků, 18 zahradníků a dva chalupníky, celkem 41 osedlých. Jména: Jura Hloušek, Bartoň Němec, Pavel Moučků, Martin Tulis, Jan Korčák, Jan Dvorský, dvořák, Beran Jan, Havel Štarnecký, Mikuláš Směták, Jan Figalka, Macek Němec, Havel Soudků, Daněk Bezmachů, Jura Zaruba, Matouš Nezdara, Pavel Louča, Jan Poňuchal, Tomáš Jermeček, Pavel Pavlíčka, Tomášek Motáč, fojt, Tomáš Přikryl, Jan Cihlař, Jura Chroustka, Vítek Cihlár, Jura Chrustka, Vítek cihlár, Jan Navrátil, Jan Hrubeš, Pavel Vystěl, Ondra Slečel, Jan Menšík, Pavel Koudelka, Martin Soukal, Jan Koplein, Mol Mikuláš, Adam Sovů, Václav Smejkal, Jan Kašů, Tomáš Janíkovský, Václav Mlynář, Daniel Škrabachů, Remeš Kolečkář, Martin Mucha.

Ves Bohuslávky měla 1 celolánika, 4 pololániky, 6 čtvrtlánků, 4 zahradníky a 0 chalupníků, celkem 21 osedlých. Jména: Jura Kuchta, Pavel Kouřil, Martin Štarnecký, Pavlík Hejný, Urban, Jan Kazda, Matouš Stríž, Kuba Nedbal, Macek Rosůlek, Jura Vejlupek, Adam Trnavský, Václav Malinko, Kuba Kolík, Janek Poláček, Jura Kaňa, Ondra Bezděk, Václav Velech, Bartoň Hanák, Vávra Popelák, Janošková a Šimek Bzdoch.

Kromě těchto 23 českých vsí patřily ještě k panství Helfštýnskému 2 německé vsi a sice Slavkov s 25 osedlými a Nová Ves se 14 osedlými.

Na celém panství bylo tedy: 20 dvořáků, 1 zákupní fojt, 45 celolánků, 38 tříčtvrtlánků, 6 půltřetíčtvrtlánků, 173 pololánků, 43 půldruhčtvrtlánků, 111 čtvrtlánků, 4 půlčtvrtlánici, 11 podsedníků, 7 mlynářů, 116 zahradníků, 26 chalupníků, 8 krčmářů, 2 lazebníci a hajný v Osíčku. Bylo sice více hajných, jak jména v některých vsích „hejný“ dosvědčují; ježto ale měli též nějakou usedlost, nejsou zvlášť uvedeni.

Povinnosti poddaných: Dvořáci a zákupní fojt platili většinou jen daň gruntovní. Ostatní poddaní byli povinni odváděti:

A. P l a t y: a) gruntovní o sv. Jiří a sv. Václavu všichni ze všech vsí, b) za odmrť o sv. Duše poddaní: Z Týna, Paršovic, Rakového, H. a D. Něčic, Soběchleb, Radotína, Hlínka, Lhoty, Oseka, D. Újezda, Loučky a Slavkova. Dle tehdejšího práva, umřel-li osedlý bezdětný, připadl grunt pánům. Aby vzdálenější příbuzní mohli se v takové dědictví uvázati, platili plat, zvaný odumrt. Ovšem samo sebou se rozumí, že o tuto jakož i o jiné výsady a svobody jim bylo napřed prositi a list na to si

vyžádati. Činili tak vždy celé vsi; jen dvořáci měli svá vlastní obdarování a svobody.

c) za hlásku, že byli povinnosti hlásného z pořádku na Helfštýn posílali prosti, o vánocích poddaní ze vsí: Týna, Paršovic, Rakového, H. a D. Něčic, Soběchleb, Radotína, Hlínka, Lhoty, Oseka, D. Újezda a Loučky.

d) Kalní o sv. Martině: z Paršovic, Valšovic, Rakového, H. a D. Něčic, Soběchleb, Radotína, Hlínka, Oseka a Loučky. Kaly sloula ves blíže Paršovic, která se r. 1536 jako pustá připomíná. Na pozemcích této vsi robotovali poddaní ze vsí tuto připomenutých. Když pozemky tyto zalesněny byly, odpadla roboty, za kterouž ale poddaní plat zvaný „kalní“ platiti povinni byli.

e) za robotu dvorskou, to jest, že od robot při vzdálených panských dvorech osvobození byli o sv. Martině: z Paršovic, Rakového, Byškovice, H. Újezda, Vitonic, H. a D. Něčic, Soběchleb, Radotína, Hlínka. Lhoty, M. a V. Prosenic, Lýsek a Trnávky.

f) za roboty podle listu o sv. Martině: z Byškovice, H. Újezda, V. a M. Prosenic a Lýsek. Poddaní těchto vsí měli osvobození od některých robot zvláštním listem zaručené.

g) za šenk vinný, že nenalévali panských vín, o vánocích: z Byškovice, H. Újezda, Vitonic, M. a V. Prosenic a Lýsek.

h) z krčem o svatém Jiří a sv. Václavě krčmáři: 2 z Hor. Újezda, 1 z Vitonic, 2 z Dol. Něčic, 2 z D. Újezda a 1 z Loučky. Kromě těchto samostatných krčem měla vrchnost v některých vsích své vlastní krčmy; též poddaní měli při svých úsedlostech krčmy, z nichž platy do důchodů panských šly. Takové krčmy byly v Paršovicích, v Byškovících, H. Něčicích, Radotíně, Hlínku, Oseku po jedné, v Příkazích a ve V. Prosenicích po dvou, ve Vitonicích a Soběchlebích po čtyřech.

i) z mlýnů o sv. Jiří a sv. Václavě: z Hor. Újezda, Vitonic, Dol. Něčic 2, M. Prosenic 2 a D. Újezda. V Podolší a Týně měla vrchnost vlastní mlýny. Za nekrmení vepřů pro vrchnost platili mlynáři z Vitonic, H. Újezda a M. Prosenic.

k) z lázní platili o sv. Janě Křt. lazebníci z Hlínka a Oseka.

l) za sýry, že nedávali sýry, o sv. Duše: z Valšovic a Rakového.

m) za chmel o sv. Martině: z Týna a Oseka.

n) poddaní z Týna: za spilků, že nerobotovali při vaření piva, za sloužení v kuchyni, že nebyli povinni z pořádky při kuchyni na Helfštýně posluhovat a za nechození v poselství, že byli osvobození od roznášení dopisů a zpráv, platili o vánocích.

o) poddaní z Oseka platili o sv. Duše za hochy (?), o sv. Bartoloměji za husy, o vánocích rybáři z řeky (za rybolov) a o Hromicích za ospy, že nesýpali obilí.

p) poddaní z Paršovic platili o sv. Martině ochozné; ves M. Prosenice o vánocích za konopě, poddaní z Trnávky o Hromicích za ospy; celoláník z Byškovice Jan Plšek za sebe toliko za hon na zajíce a koroptve.

q) poddaní ze Soběchleb a Loučky o sv. Jiří výmazní.

Kromě těchto platů platili poddaní, buď jednotlivci nebo všichni z celé vsi, za pastvíska, kopaniny, kluče, včelíny, louky, role a pusté rybníky. Včelíny byly v Týně, Vitonicích, Soběchlebích a Bohuslávkách. Pusté rybníky byly v Biškovcích (nade vsí) v H. Újezdě (Slaný), v Rakovém (pode vsí), v Soběchlebích (v Hlohově), v M. Prosenicích (Brandejs) a V. Prosenicích (Dražďř).

Zvláštní zmínky zasluhuje plat 6 r., který ves Loučka platiti se uvolila, jak psáno „na místě třech osob, které za roboty po 2 r. dávaly, aby spolu s jinými robotovati povinny byly“. Vykoupili se totiž 3 čtvrtníci Tomáš Janíkovský, Tomáš Motáč a Havel Soudků z robot, čehož jim sousedé nepřáli.

Učená Morava.

Jednou vytýkali cizinci Josefu Galaši, že na Moravě nebylo učených lidí a na to s pílí velikou shledal, pokud mu bylo možno, řadu učenců moravských všech stavů a sepsal roku 1813 rukopisnou knížku „Sbor učenosti moravské“, uváděje v ní tyto muže:

Pavel z Litovle, učenec, kardinálem jmenován od papeže Paschala a † 9. dubna 1114.

Jan z Jevíčka, učenec za Karla IV., r. 1369 děkanem university v Praze. —

Mikuláš a Baltazar Domaželičský (z Přerova), oba slavní lékaři.

Šimon z Tišnova, děkan university v Praze.

Jan Miličský, arcijáhen u sv. Víta v Praze, sepsal mnoho knih. — Narozen v Kroměříži, zemřel 29. června 1379.

Jan IX. (z Nového Trhu), biskup olomoucký, rodem Slezák, učenec, kancléř císaře Karla IV. (1364—1380).

Petr III., biskup olom., 1 80—† 13. 2. 1387, učený bohosl. a právník.

Stanislav Znojemský, bohoslovec učený, kancléř university Pražské.

Petr Mladoňovic, rektor university Pražské, popsal proces Mistra Jana Husa.

Samuel Prut (Virga) kazatel učený a v umění sběhlý, sepsal mnoho knih. —

Pavel pán z Kravař, milovník umění a učenců, byl přijat r. 1416 do sboru doktorů.

Václav Křižanovský, znamenitý bohoslovec.

Jan XI. Železný, biskup olom. 1410—1430, podporoval umění a učenost štědře.

Konrád III. ze Zvole, biskup olom. 1430—1434, byl učený bohoslovec a právník.

Šimon Bártlíček, naroz. v Třešti r. 1588 napsal pojednání o hvězdách, tištěno česky v Králové Hradci 1619.

Stanislav I. z Turzo, z rodu na Slovensku a v Polsku slavného (1497—1540) biskup olom. podporoval učence tak štědře, že za jeho doby nastal zlatý věk moravské učenosti. Bohužel psalo se latinsky.

Jan Černý, nar. v Jevíčku, slavný lékař a měšťan v Zábřehu, horlivý zastance moravských bratří.

Vojtěch z Pernštýna ml., sepsal rozličné hádky náboženské, † 17. 7. roku 1561.

Jan z Doubravy, biskup olom. 1541—1553, učenec, sepsal dějiny české.

Jan Bohuslav Přerovský, kazatel v Mor. Krumlově, sepsal příběhy moravských bratří. † 24. 11. 1571.

DROBNÉ ZPRÁVY.

Záhorská Kronika prosí o doplatné za rok 1909., 1908., 1907. i 1906. Tisk je zaplacen, schodek značný. Pro rok 1910 bude vycházeti na **předplatné 50 haléřů ročně**, z toho 10 hal. roznašečům v dědinách. Přihlášky přijímají se do polovice prosince, aby se stanovil počet výtisků pro rok 1910. Přihlaste se v dědinách u důvěrníků, oni mně pak oznámí počet lístkem koresp. Po novém roce nelze už měnit. Doporučte do každé domácnosti na Záhoří a Pobečví, jste jeden lid, haluz Hanáků. Rád bych list o dvě stránky rozšířil rubrikou pro zemědělství i jinak zvelebil. Podejte pomocnou ruku hromadným odebíráním. Napravte na mnohých místech křivdu Záh. Kron. učiněnou; politika je přísně vyloučena; třenice takové ji stlačily r. 1907. přes polovici výtisků. To činilo však jen několik lidí bezcitných ke škodě selského lidu. Na Valašsku, Slovensku a Horácku neujala se kronika, poněvadž z toho dýchá chudoba a práce obětavá. Selský lid nemá dějepisu, jako jiní stavové. Za to má přebohatý poklad podání z dob minulých i nejstarších, odkud nic psaného se nezachovalo. Vlastenecké inteligenci jest sestoupiti do tohoto bludiště podání a lovit drahocené zkázky, zvlášť jsou-li uvazané na předměty hmotné. Tyto se rovnají listinám s vysutými pečeti. Počátkem stol. 18. činili to bratři Crimmové v Německu od hranic českých po Hamburk a Bremy a posloužili tím nad míru kulturním dějinám německého národa. Učiňme totéž všichni v kraji tomto péra schopni pro naši moravskou vlast, v níž odpočívá přebohatý poklad tradice lidu selského.

P. Jakub Bart Čišínski, největší básník Serbů, redaktor Lužice, spolupracovník časopisu Mačicy Serbskeje v Budišíně zemřel 16. října a byl slavně pochován ve Wotrowu u Panělc v království Saském. Cítíme s bratry Serby v horní a dolní Lužici vřelě cítěnou soustrast nad ztrátou básníka z Boží milosti, jak jej nejdůstojnější kanovník P. Jak. Herrmann v pohřební řeči právem nazval. R. i. p.

Za vydávání a redakci zodpovídá Dr. František Příkryl. — Tisk Jindřicha Slováka v Kroměříži.